

KIS-473 – A-zivout *Geriadur brezhoneg* AN HERE

(GE da MME – 23 04 95)

Moarvat n'eo ket meuleudi hepken emañ an aozerion o c'hortoz — meuleudi dellezet evit o dalc'husted hag o c'henurzh el labour, digorded o spered, ivez evit ar follentez pennek a rannomp holl en hon angerzh da dennañ ur yezh eus an isfont. N'eo ket tamalloù kennebeut — emouiziek oc'h a-walc'h da ren hoc'h emzezvarn evel ma tere.

O vezañ ma'z eo prizius din ar mennadoù diskouezet gant ho strivoù, e soñjan e c'hallo ivez talvoud deoc'h selladoù unan o labourat war an hevelep chanter, hogen en ur poent all anezhañ ha gant amkanioù disheñvel.

Evidon e vez ereoù laosk etre yezh ha bro, ha strizh etre yezh ha devezout (ur verb hemañ a gentañ nerzh — hag eñ ezvezant en ho keriadur ! nemet er meneg faziek *dezv* e-lec'h *dezev* [< krBr. *deseuout*], *dezv* o vezañ ur ger all [< hBr. *-dedm-*]). Ha sellout a ran ouzh ho labour dre e savlec'hiañ e-keñver ampleadoù an devezout, war an hent a ra d'ar brezhoneg kuitaat par ar prezegoù lec'hel maoliet er stuzegezhioù ha diraez live ul lavar hollveziadek engwezhiet kaer en e amzer. Anat eo ne oac'h ket, gant 10 000 ger, e tro da bourchas danvez solius d'al labour kefredel, mein krog hepken.

Er yezhoù deuet, e sav rag-eeun sabr ar gedvuhez, o pourchas danvez ster d'ar gerioù ha danvez keñverioù etrezo, ken e vez lodek dialusk al lavar e dialusk ar gevredigezh he-unan. Gant ar brezhoneg en e stad a vremañ e c'hoari an hevelep gwikefre, war-bouez un diforc'h : sabr ar gedvuhez a dizh ar yezh a-dreuz d'un *disyezhañ* kemplezh (direadur yezh werc'hek ar gevredigezh da luniadoù al lavar kempredel hag adkigadur ar re-mañ e brezhoneg). Ur seurt treug zo gantañ un arvar evit diorreadur ar yezh : mar bez c'hwitet war digej luniadoù al lavar kempredel e tisoc'her gant ar brezhoneg chimik ; mar tremener hebiou d'an direadur ez emgondaoner d'ar sabir. Ur splot bras zo ivez gantañ, rak mar bez renet mat an disyezhañ e tegouezher gant ur yezh diles, merc'h leunwir d'ar bed kempredel ha war un dro da hengoun an devezout.

E se ez anad ar skoilhoù ho po da skoeviñ en embannadurioù da zont :

~ O vezañ ma'z eo diazezet evit un darn vat hoc'h embannadur kentañ war skridoù an naontekvet kantved — dav oa evel just emvataat eus ul lennegezh damwriennet c'hoazh en ur gevredigezh, evit da houmañ bezañ bet ur ranngvredigezh oc'h ober he zalaroù. An dañjer eo e rafec'h evel pa vijec'h o tennañ diouzh stuzegezhioù aet da get ur sabr n'en dije tra d'ober forzh penaos en hon amzer.

~ O vezañ ma ne vo kedvuhes vrezhonek ebet a-raok pell (ne gomzan ket eus krakvuhes rouedad tanav ar vrezhonegerion) ez eus un doare, hag unan hepken, da intent ar geriaduriñ brezhonek : ned eo ket evel un evodiñ eus ur gedvuhes deuet, met evel un andon evit ur gedvuhes da zont. Da seveniñ seurt kefridi e rankomp frammañ hon labourioù diwar luniadoù al lavar ha dreist-holl an devezout kempredel.

Anzav a ran e'm eus doujet ur mare na vije ket anat deoc'h ez eo echu da vat grez ar broioùigoù o piaouañ pep a lavar hag a zezevout goubarzhel. Gant ar *Geriadur brezhoneg* ez eo anat hoc'h eus troet kein da bep disrannouriezh amzerel (an disrannouriezh egorel, politikel zo un afer all), pa roit digor da dermenoù krouet e brezhoneg diwar al lavar hag an devezout a vremañ, perc'henniezh dimp evel da nep yezher er bed. Da gentañ e'm eus soñjet e oac'h bet gwall lent. Hogen meizet 'm eus edo dibaoted ar gerioù arnevez er *Geriadur* a-geñver gant bevonn an 10 000 ger. Seul greñvoc'h a se avat e hetan donedigezh embannadurioù all, frankoc'h dezho o nask. Rak an embannadur-mañ ne vo ket aes gounit korvo gant an danvez arnevez a zo ennañ ha se dre un arbenn o tennañ da zoareoù yezh an devezout : pep termen anezhi a vez hogos di-ster er-maez eus ar framm kefredel ma'z int bet ganet.

Kemeromp da skouer ar ger *bred*. Lakaat a rit dezhañ un despizadur iskriv evit ur gwel ¹, a zo koulskoude e-touez ar re wellañ a oufec'h da reiñ diwar al loazioù en ho kerz en amgant an 10 000 ger : armerzhokoc'h e vez bepred mont dre an hent nac'hek (lakaet er-maez ned it ket pell a-walc'h gantañ en degouezh, rak ar beved eo ne spir ket saveleñnoù an alvez d'ober meiz warnañ hag arc'hwelioù ar beved eo ne spiront ket d'ober meiz war ar bred). Despizañ ar bred dre an hent yaek, en eneb, en dije ho rediet d'ober anv a vezadoù o rekizañ d'o zro meneg a vezadoù all niverus pell mat en tu-hont da stern an 10 000 ger. Ne oac'h ket evit ober a-du-rall. Dav deoc'h koulskoude anaout ar gwan a zo aze. Hebiou ez eot dezhañ pa viot en araez da enklozañ er *Geriadur* geriaouegoù klok a-walc'h evit pep diskiblezh.

---

¹ “Hollad perzhioù dibar pep hinienn na c'hallont ket bezañ displeget dre saveleñnoù fizikel pe gimiek hag a zo diouzh skiant-prenet ar meiz hag ar pemp skiant.” (p. 156).

Ur gerseenn : n'en deus ket SADED kaset da benn ar c'hramadeg en doa boulc'het evit e gentelioù Yezhadur. Ur benveg dereat a vije bet en ho kerz e-lec'h ar c'hozhkailhez a rit ganto e dilerc'h un amzer ma c'hortozemp digant re all dezevout evidomp ¹. (Etre krommelloù : unan eus brasañ yezhoniourion hon amzer ², keltiegour war ar marc'had, a vez prest bepred da reiñ e genlabour da ziorreerion ar brezhoneg ; heptañ ne vije ket bet eus kentelioù Yezhadur SADED, a zo an deskivadur gwellañ graet betek henn eus ar verb brezhonek. Un atersadenn hepken : petra c'hortozit evit tennañ splet eus e labour ?)

---

¹ Dirak va daoulagad emañ ar follennoù embannet gant kelennerion krennvrezhoneg ur Skol Veur nad eo ket brudet evel kreizenn ledañ ar yezh arnevez pa'z eo hini Roazhon. Digudenn e vez arveret warno ar rummennoù diazezet gant SADED da zeskrivañ ar verb.

² Anv a ran evel just eus Goulven PENNAOD. Diwar vont e verkan ez eo bet lamet e anv diwar ar roll kuzulierion embannet e derou ar *Geriadur brezhoneg*. Karout a rafen na welout eno dizeeundet a-berzh broadelourion o nac'h anaout unan eus o re pa'z a eñ betek penn o mennozioù dezho.